

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Auertendos esse oculos a tabulis, & signis imudicis, & ab animalium
brutorum concubitu cap. xxxix

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

eundem mitem, & placidum repetere mensam, & ar-
mis depositis, rursus cepto residere conuiuio. Di-
citur & Pythagoras in ebrios aliquando incidisse, qui
in conuiuio luxurioso furebant, statimq; iussisse tibi-
cinem mutare sonum, ac Dorion canere: quo facto sta-
tim ea harmonia audita, ferunt illos ad pristinam men-
tem fuisse restitutos, electisq; de capite coronis, tanqua-
bene sobrios epulis accubuisse prioribus. Mira hec quid-
dem, atq; stupenda, si uera fuerint. Quantum uero ad
uersus atræ bilis amaritudinem dulcedo cantus, lyra q;
ualeant, nemo ignorat: nec fere est quisquam, qui idem
in seipso non sit frequenter expertus. Quam ob rem
musicam illam sobriam, & sanctam, nequaquam reij-
ciendam esse censemus: quando David sacrum ual-
tem constat lyra domini laudes decantasse, & ante ar-
cam Dei cithara præcinitisse, & Saulem regem psalterio
ab infania liberasse. Sed illam tantum musicam rele-
gandam à sacris ducibus, qua nunc uulgo utitur la-
sciuia iuuentus, quæ nil nisi obscœnum sanat, atque
etiam qua nunc in templis, inter sacra male abutuntur
tur plerique (ut diximus superius) utpote quæ nullam
exprimens sententiam, ita uocibus, ac perfractis mo-
dulationibus confunditur, & ulbratis numeris concise
perfringitur, ut nihil prorsus rei percipiatur, præter so-
nitum tinnulum, & inanem concentum, ad philome-
næ, hirundinisve, atque uolucrum caterorum simili-
tudinem. Eiusmodi plane catus quanto magis dele-
tant, ac demulcent aures plurimorum, tanto minus
diuinis laudibus, templisq; conueniunt. Nam ut
legitur in sanctorum patrum decretis. Qui populum
uocibus delectat, Deum stimulat, ac irritat impiissime.

1. Reg. 6.
1. Reg. 16

Auertendos esse oculos à tabulis, & insignis
impudicis, & ab animalium brutorum
concubitu. Cap. XXXIX.

DE RATIONE COERCEN. LIBID.

Verum sicut non expedit iis, qui continentiam amant, audire lasciuos sermones, nec molles, et effœmionatos concentus, ita pari ratione, nefas est inspiciere signa, & imagines impudicas: quæ et si tacent, reflectant tamen eo conspectu, nescio quomodo tacite, desiderium libidinis: et cogunt turpitudinis illius reminiscere, quam illis forte tabellis exprimunt, et sculptura, uel cœlatura, uel coloribus imitantur: ex quo mens facile decidit in æstuantis, ac feruescentis concupiscentiæ caminum. Quam ob rem male à plarisq; id genus tabularum, atque signorum disponitur causa ornatus in ædibus, ubi sicut per belle delectat oculos, atq; exornat parietes, ita putide contaminat mentem, et allicit animum ad peccandum. Haud obscura fama de adolescente illo, qui in statu tua Gnidiæ Veneris, notam suæ reliquit turpitudinis, in aeni illius marmoris specie illectus ad uerum concubitum perpetrandum. Hinc et apud comicum poetam, flagitiosus adolescens ex tabella picta patrocinium adhibuit nequitiæ, atque negocio stuprandæ uirginis, quod ornabat: ostentans ibidem adamatæ puellæ, Danaem aureo imbree deceptam, et locus insidiantis lasciuiam. Ad hunc usum scribit Suetonius Tranquillus Tiberium Cæsarem hominẽ libidinosisimum tabellis, et sigillis lasciuissimarum picturarum multifariam dispositis exornasse cubacula, ubi lasciuiss, et libidinibus intemperatè uacaret. Blanca profecto res est pictura, attrahitq; facillime animum ad ea, quæ impudenter pictor affinxit: et turpitude sæpe per eam imaginem, uti per sermonem sese recipit sensim in cogitationem: nec inde recedit donec extorserit foedæ concupiscentiæ, et turpis cogitationis assensum. Et propterea Aristoteles hanc picturarum licentiam sic infensam moribus putauit, ut quum de moribus præcepta traderet, admonuerit magistratus, ut æditis super hoc legibus cauerint, ne quid imaginum esset in ciuitate, quod ingerat oculis spectantium argumentum aliquod obscœnus:

2. 838.
2. 838.

obscenū: cuius aspectu mens refricata turpitudinis memoria fœdaretur. Et plato in libris suis de R. P. Num. (inquit) poetas solum monere debemus, & cogere, ut bonorum morum exempla suis carminibus præbeant, alioqui apud nos carmen non componatur (an non ceteris quoque opificibus uetandum est: ne quid peruerse, libidinose, lasciuie, illiberaliter, turpiter, uel in imaginibus statuisque animalium, uel in ædificiis, aut in quouis alio opere faciant) ne nostri homines dum in exemplis uersantur uitiosis, quasi per herbas noxias uagantes, & ex tanta copia metentes aliquid, paulatim, ad id animum adhibeant, & malum usque ad summum imprudentes hauriant. Hæc Plato prudentissime. Obseruatum etiam Romanæ fuisse quondam legimus, in sacris Bonæ deæ (de qua etiam supra diximus) ut amouerentur cunctæ imagines masculorum: ne scilicet inter sacrificandum eo motu mens muliebris aliquo turpi desiderio quateretur, quod purum earum uirginum, & animi, & corporis candorem macularet. Quam ob rem non deberet pictoribus, atque impressoribus librorum, in pingendis, atque effingendis fabulis tantum licere, ut subiiciant absque ulla modestia, & pudore, spectantium oculis fœda, & turpia, quæ leguntur. Quo circa iuste, et consulte facerent principes, ac magistratus ciuitatum, quorum interest, si non tam ex Aristotelis consilio, quàm ex officio christianæ pietatis, cauere maximis poenis ne deinceps id ullo pacto fiat: quando turpissimum sane per se est: & pudori, & christianis moribus maxime aduersum. Cauendum præterea uel maxime, ne ad quorum uis brutorum animalium, etiam domesticorum, respiciamus concubitus. Excitantur enim eiusmodi inspectione fœditatis, fœdisima desideria: mensque inde admonita, quasi ex archetypo libidininis, fœda ueneris uoluptate turpissime titillatur. Et ob id ferunt Clitomacum pancratiastem studiosissimum castitatis à coeuntibus canibus, ubicunque fuisset, multa cum

DE RATIONE COERCEN. LIBID.

Psal. 118. uerecundia recedere uel saltem auertere sese solitum. Honestus sane pudor, & imitandus ab omnibus, ne dū in canibus, & in suis, & equis: quod uehementer fugiendum est, sed & in cohortalibus, & domesticis auibus: sicut admonet nos propheta dicens. Auerte oculos tuos, ne uideant tuanitates.

De locis declinandis ubi turpia spectantur, aut molliter uiuitur. Cap. XL.

Addam his etiam, ut omnem locum fugiamus, ubi uel turpia spectantur, uel molliter uiuitur. Sicut enim sunt quedam loca morbifera, et graua, quæ homines quantumuis bonæ ualitudinis infestant, et inualidos ab ægritudine conualescere nunquam sinunt, sic, & accidere moribus solent, sunt enim quedam loca ita contagiosa, & aduersa curationibus animorum, ut homines nunquam neque recte agere, neque à malis respicere permittant: ita quæ non officere minus lasciuus locus moribus soleat: quàm incolumitati, & bonæ ualitudini, grauis, & pestilens regio. Neque enim pauciora sunt, neque minora contagia animorum, quàm corporum: immo sine controuersa multo sanè plura esse putantur, & grauiora, Altius siquidem penetrant hæc ipsas mentis medullas, serpuntque per omnes sensus latius: & ideo maiori conatu, & acriori studio fugienda. Quod quæ uerum sit, Plato ille diuinus nobis suæmet uitæ periculo monstrauit. Is enim quum diuitiis, honoribus, sciētiæque polleret: ex quo posset (si sibi libitum fuisset) intra mœnia clarissimæ urbis græciæ uoluptuose, pariterque & gloriose uiuere, elegit tamen sibi Achademiam. uillam procul ab Athenarum mœnibus, in regione non solum deserta, & inuisa, uerum etiam pestilente: ut cura uidelicet ualitudinis, atque freta quæta morborum insultus libidinis frangeret, & liberius animo, uacaret, & philosophiæ præceptis intenderet: usque adeo